

Detta verk är licensierat under Creative Commons Erkännande-Ickekommersiell-Ingå bearbetningar 2.5 Sverige licens. För att se en kopia av denna licens, besök <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/2.5/se/> Verket har publicerats i www.globalarkivet.se.

Avgörande fredsmäklare – i förbifarten

Ett stänk av rött

Erkki Tuomioja

Översättning: Margareta Eklöf

LEOPARD FÖRLAG, 2008

I **BOKEN** *Ett stänk av rött* tar sig Erkki Tuomioja an uppgiften att berätta om de två estniska systertarna Hella och Salme Murriks fascinerande levnadsöden. Hella, snart gift Woulijoka, blir den mest beryktade av de båda, i första hand för sina framgångar som dramatiker. Av alla hennes pjäser torde den mest kända vara *Herr*

Punttila och hans dräng Matti som hon skrev i samarbete med Bertold Brecht. Men Hella Woulijoka hann också med att vara en framstående affärskvinna, konspiratör, agent eller åtminstone sändebud för den sovjetiska underrättelsetjänsten – för vilket hon också fängslades 1943 när Finland var i allians med Nazityskland – efter kriget återupprättad som riksdagsledamot för Folkdemokraterna och chef för Finlands radio.

System Salmes levnadsbana är inte mindre fascinerande, även om hon inte alls uppnådde samma ryktbarhet. Hon tillbringade större delen av sitt liv i exil i England som hustru och medarbetare till den engelska kommunistledaren Rajani Palme Dutt – kusin till Olof Palme. Båda försökte de under över fyrtio års tid, genom att troget följa alla dekret från Sovjetunionen, med föga framgång sprida kommunismens läror i Storbritannien. När de

inte var på resa utomlands på mer eller mindre hemliga uppdrag för Den Kommunistiska Internationalen.

VISST LÅTER DET spännande? Och det kunde nog ha blivit det också, om författaren förmått att sovra i sitt material. Namnen flimrar förbi på precis varje politiker, diplomatiskt sändebud, agent, affärskontakt, älskare med flera som de bägge systertarna kommit i kontakt med, eller inte. Därtill har författaren den obegripliga ambitionen att minutiöst redogöra för hela släk-

ten Murriks förehavanden. Hur den i sammanhanget helt ovidkommande yngre systemns Ninas man Leo tvingas ta avsked ur den estniska armén på grund av alkoholmissbruk ges följaktligen nästan lika stort utrymme som Hella Woulijokas historiskt avgörande roll som fredsmäklare mellan Finland och Sovjetunionen vid slutskedet av Andra världskriget.

Det blir så ibland: att den som vill berätta allt, egentligen ingenting får sagt.

HANS FALK

radar@arbetaren.se